

Viešins visus prašymus skirti pinigų

Susisiekimo ministerija, nuolat gaudama šalies savivaldybių prašymų skirti finansavimą vietiniams keliams, pradeda viešai skelbti informaciją apie gautus prašymus. Su jais galima susipažinti ministerijos interneto svetainės skiltyje „Atviri duomenys“.

Nuo šių metų keliams finansuoti taikoma aiškesniais kriterijais grįsta finansavimo sistema. Pagal naująją tvarką visoms savivaldybėms teks daugiau Kelių priežiūros ir plėtros programos (KPPP) lėšų. Be to, iš KPPP sąmatoje vietinės reikšmės keliams numatytų lėšų dalis bus skiriama valstybei svarbiems vietinės reikšmės keliams. Tokių objektų atrinkimo kriterijai bus tvirtinami Vyriausybės nutarimu. Pagal juos savivaldybės galės teikti paraiškas finansuoti projektus.

MIESTO LAIKRAŠTIS

Marijampolės BESTSELERIS

2022 m. vasario 10 d. Nr. 3 (1778)

Kadangi čia gandrai nesiporuoja, valdžia neasfaltuoja. Tarp kiemų įsispraudusi bevardė gatvelė, jungianti P. Cvirkos, Vinčių ir Kalvių gatves, asfaltuotojų nematė daugiau kaip dešimt metų

V. Žemaičio nuotrauka

Vytautas ŽEMAITIS. „Rožę, raudoną rožę/ Aš atnešiu tau kas rytą dovanų“ Algimanto Raudonikio dainos žodžiais žada Marijampolę valdantys socialdemokratai (marsodemai). Na, gal ne kiekvieną rytą, bet tikrai visus 2022-uosius metus. Tuo tarpu rožė yra simbolis marsodemų suplanuotų ir į šių metų savivaldybės biudžetą įtrauktų pirmenybinių darbų.

Nieko asmeniška

Tarp jų pasigedau bene svarbiausio – gimstamumo didinimo. Mat šis darbas Marijampolėje užleistas taip smarkiai, kad, anot statistikos, pernai gimė mažiau nei pusė tūkstančio kūdikių, kai mirė beveik dvigubai daugiau gyventojų. Aišku, dėl suprastėjusios demografinės situacijos kažkiek galima kaltinti marsodemų lyderius, kurių amžius dar leidžia papildyti Marijampolės genofondą. Tačiau tai asmeniškai dalykai, galimai mažai susiję su partine priklausomybe.

Moduliai pravers

Skirtingai nei įsipareigojimas: „Statysime modulinius darželius prie lopšelių-darželių „Rasa“ ir „Pasaka“, taip visiškai patenkinsime vietų darželyje poreikį“. Atsižvelgiant į minėtą gimstamumo statistiką, lėšų tokiam poreikiui patenkinti gali ir neprireikti: kitais metais, jau nekalbant apie vėlesnius, tiesiog nebus ką leisti į darželius.

Suprantama, moduliniai neprapuls, juose bus galima apgyvendinti migrantus. Jeigu nebeliks nelegalių – įsikurs legalūs, atvykę į Marijampolę užsidirbti.

Įkinkys gandraus

Kadangi mieste gimdoma mažai, o marsodemai, kaip ir dauguma vaikų, tiki, kad kūdikius atneša gandrai, todėl nusprendė šiems sparnuočiams sudaryti geresnes gyvenimo ir buities sąlygas. Atsižvelgiant į tai, kaip Marijampolės savivaldybės teritorijoje paplitę ilgaspniai, valdantieji juos užtikrino: „Skiriame finansavimą dar trijų sodų kelių asfaltavimo darbams.“ Pridėjus anksčiau išasfaltuotus kelius, jų soduose bus daugiau kaip keturi. Gandrai, žinoma, tai įvertins ir, atėjus sezonui deramai, atliks savo darbą.

Spręs viršūnėlės

Tokiu atveju atsiranda reali tikimybė, kad bent kai kuriose mokyklose nepristigsime vaikučių. Tuo iš anksto besidžiaugiantys marsodemai nusprendė palepinti tiek juos, tiek jų pedagogus. Tai atspindėta pirmenybinių darbų plane: „Rengiame tvarką ir skirsime finansavimą gabių ir padariusių pažangą mokinių ir jų mokytojų skatinimui.“

Dėl mokinių lyg ir aišku – pinigų gaus tie, kurių pažangą išvelgs mokytojai. O dėl šių vertinimo, matyt, spręs marsodemų viršūnėlė. Kaip? Nejaugi kam nors dar neaišku – taip pat, kaip Marijampolės valdantieji atsirenka darbuotojus į savivaldybei pavaldžias įstaigas: pagal partinę priklausomybę, bičiulystę ir giminystės ryšius.

Tikėtina, kad dėl žadamo finansavimo Marijampolė pedagogų nepritrūks. Bent artimiausiais mokslo metais.

Pritraukti gydytoją

O štai medikų savivaldybėje jau striuka. Todėl į sąrašą prioritetinių darbų įtrauktas ir toks: „Skiriame 40 tūkst. eurų gydytojų specialistų pritraukimui į Marijampolės savivaldybę.“

Daugiau 5 psl.

Vilkaviškio vyskupas – dvidešimt metų 7/24

Lygiai prieš dvidešimt metų iškilmingų mišių metu Vilkaviškio katedroje į vyskupo sostą įžengė Rimantas NORVILA. Jis atsako į „Miesto laikraščio“ klausimus.

- Apibūdinkite savo pareigas, kurios jų svarbiausios?

- Bažnyčios teisės kodeksas vyskupui numato tiek daug pareigų, kad jų net negali visų aprėpti. Ar tai būtų liturgija, ar katekezė, ar šeimų sielovada, ar kunigų gyvenimo ir tarnystės reikalai, visuose tuose dalykuose vyskupui numatyta daug atsakomybės. Kartu tai rūpestis visa visuma Bažnyčios misijos konkrečioje vyskupijoje.

Vilkaviškio vyskupijoje turime 104 parapijas, kurias laikas nuo laiko taip pat reikia aplankyti, matyti, kas jose vyksta. Darbo laikas, kaip kartais rašoma ant parduotuvinių durų dideliuose miestuose - 7/24. Taip pat iš visų septynių sakramentų, kuriuos paprastai teikia kunigai, du paliekami vyskupui. Tai kunigystės šventimai ir sutvirtinimo sakramentas. Kunigų šven-

tiname nedaug, tačiau sutvirtinimo teikimas kasmet pareikalauja apie 50 išvykų į įvairias parapijas. Daug būna pasitarimų, posėdžių, kaip organizuoti vienos ar kitos srities darbus. Kažką reikia ir perskaityti, sekti visuotinės Bažnyčios aktualijas, pasiruošti pamokslams, kitiems pasisakymams. Dar ir ekonominiai reikalai paima laiko ir reikalauja dėmesio. Daug ir visokių kitokių dalykų, bet yra kunigų, pasauliečių, kurie padeda. Žinoma, reikia ir kažkiek poilsio, kitaip sugrius sveikata.

Kol įsivažiuoji į tarnystės ritmą ir specifiką, reikia bent dviejų metų. Dėl to vyskupų dažnai ir nekeičia. Vyskupija - kaip šeima su daug vaikų, visose srityse reikia nuolatinio dėmesio, budėjimo. Vyskupas taip pat yra dvasininkas, tad malda, dvasinis tobulėjimas yra neatsiejami nuo kasdienybės.

Daugiau 2 psl.

R. Norvila Marijampolės globos namuose

Vilkaviškio vyskupas – dvidešimt metų 7/24

Atkelta iš 1 p.

Daugiausia dėmesio pareikalauja, ko gero, kunigų gyvenimo ir tarnystės dalykai, parapijų sielovada, administraciniai reikalai, malda. Kasdien aukoju Šv. Mišias, meldžiuosi brevijoriumi vadinamas dvasi- ninkų maldas ir kitas.

- Kodėl Vilkaviškio vyskupas reziduoja Marijampolėje?

- Taip susiklostė. Kai prieš dvidešimt metų buvau paskirtas šios vyskupijos ganytoju, tokią situaciją jau radau. Prieškaryje, po bažnytinės reformos Lietuvoje 1926 metais, vyskupijos centru tapo Vilkaviškis. Tuomet jis, kaip ir Marijampolė, buvo apskrities centru. Atrodė, augs, stiprės. Deja, Antrasis pasaulinis karas ir po jo sekę tarybinės santvarkos dešimtmečiai daug ką pakeitė. Visą tarybinį laiką Bažnyčios veikla buvo labai ribojama, centrinė vyskupijos bažnyčia - katedra Vilkaviškyje buvo sugriauta, neleista jos atstatyti. Vyskupijos valdymas tarybinės valdžios buvo leidžiamas tik iš Kauno, apjungiant jį su Kauno arkivyskupijos administravimu ir kurį laiką kartu su Kaišiadorių vyskupijos reikalų tvarkymu. Valdžiai taip buvo lengviau sekti bažnytinį gyvenimą, jam kažkiek daryti įtakos.

Tik 1989 metais Vilkaviškio vyskupija atgavo savarankiškumą ir po ilgos pertraukos buvo paskirtas atskiras vyskupas - Juozas Žemaitis. Vilkaviškyje tuo metu nebuvo katedros, tiek buvusieji kurijos, tiek seminarijos pastatai nacionalizuoti ir tuomet neturėta vilties juos greitai susigrąžinti. Tad nuspręsta kurtis Marijampolėje. Taip liko ir iki šios dienos.

Katalikų Bažnyčioje visame pasaulyje neskubama keisti vyskupijų ribų, centrų, pavadinimų. Metams bėgant kai kurie miestai ir regionai daugelyje šalių auga, vystosi arba priešingai - mažėja. Atsižvelgiant į tai, šimtmečių ar dešimtmečių bėgyje ir vyskupijų ribos, centrai kai kada kinta, bet, gerai pasvėrus, ar tai prasminga? Bendra tvarka yra tokia, kad vyskupijos ribas, jos centrą tvirtina Vatikano institucijos, atsižvelgdamos į aktualią situaciją, to krašto Vyskupų konferencijos nuomonę. Pavyzdžiui, Vokietijoje, Miunchene vyskupijos katedra, kurioje kunigais buvo šventinti ir broliai Raticingeriai, kurių vienas vėliau tapo popiežiumi, ir šiandien yra už dvidešimt kelių kilometrų esančiame nedideliame Fraisingo mieste, o dauguma vyskupijos institucijų įsikūrusios Miunchene. Čia gyvena ir arkivyskupas. Vertinant praeities istoriją ir pati vyskupija vadinama Miuncheno-Fraisingo.

Panašiai šiuo metu yra ir mūsų vyskupijoje - katedra Vilkaviškyje, visos diecezinės

institucijos ir vyskupas - Marijampolėje.

- Kokius įvykius, reiškinius išskirtumėte vyskupijoje nuo tada, kai čia pradėjote savo ganytojišką veiklą?

- Daug kas, deja, mažėja. Pirmiausia gyventojų skaičius, su juo ir sielovados apimtys, kartu ir kunigų, vienuolių skaičius. Bet visgi turime daugiau pasauliečių aktyvesnio dalyvavimo parapijų, bendruomenių gyvenime. Per nepriklausomybės dešimtmečius jau pavyko suremontuoti ar bent geriau aptvarkyti daugelį parapijų bažnyčių, didesnėse iš jų įkurti ar atkurti parapijų namus, kur dabar galima patogiai susirinkti choro repeticijoms, sakramentų ruošimui, kitomis progomis. Žymiai pagerėjo visa katekezė, tai yra pasiruošimas santuokai, Pirmajai Komunijai, Sutvirtinimui. Daug geresnis religijos mokytojų mokyklose pasirengimas, nei buvo prieš dvidešimt, juolab trisdešimt metų.

Didelis įvykis vyskupijoje buvo Eucharistinis kongresas 2006 metais. Du metus trukęs pasirengimas jam apėmė visas vyskupijos parapijas, o jo kulminacija Vilkaviškyje buvo išskirtinis įvykis vyskupijos gyvenime.

Vyskupija gali didžiulius iš jos kilusiu palaimintuoju arkivyskupu Jurgiu Matulaičiu. Per paskutinius du dešimtmečius gerokai išplito garsas apie jį ne tik Lietuvoje, bet ir kaimyninėje Lenkijoje, išeivijoje. Tam buvo dedama daug pastangų.

Per du dešimtmečius daug pasikeitimų ir visuomenėje, jie, be abejo, turėjo įtakos ir Bažnyčios gyvenimui. Ji veikia ne kažkokie atitrauktoje erdvėje, jos nariai yra to paties krašto žmonės.

- Mokolų mikrorajone Palaimintojo Jono Pauliaus II parapijos bažnyčios statyba įstrigusi jau keli metai. Ar bažnyčios Lietuvoje kyla tik aukotojų pinigais?

- Bažnyčių statyba visur pasaulyje nėra greitas procesas. Kažkada lankantis Niujorke, vietiniai lietuviai palydėjo aplankyti to miesto Anglikonų katedrą. Ji jau buvo statoma daugiau nei penkiasdešimt metų ir dar nevisiškai baigta. Barselonoje Šventosios Šeimos bažnyčia statoma dar ilgiau. Tikėkimės, kad Marijampolėje Šv. Jono Pauliaus bažnyčios statyba taip ilgai neužtruks. Juolab šie Dievo namai nebus tokie dideli kaip Barselonoje.

Lenkijoje bažnyčių paprastai savo lėšomis pasistato patys parapijiečiai. Lietuvoje tai tik svajonė. Daug tikinčiųjų, be abejo, kiek gali prisideda. Tačiau to toli gražu nepakanka. Padeda ir vyskupija, vis gi ir jos galimybės nedidelės. Mes nė iš tolo negalime lygintis, pavyzdžiui, su Vilniaus arkivys-

kupijos galimybėmis. Judėjimą pristabdė ir pandemija. Štai Alvite pradėtas kelti Dievo namus padėjo pastatyti bei įrengti verslininkų Arvydo ir Gražinos Paukščių šeima, bei jų įkurta įmonė „Teltonika“. Gal ir Marijampolėje atsiras solidesnių rėmėjų ir sutelktomis pastangomis pavyks šią bažnyčią pastatyti. Pagalba nebūtinai turi būti pinigais, gali būti medžiagos, darbai, kitokia parama, kuri padėtų judėti pirmyn.

- Darbuojatės ne tik savo vyskupijoje, esate vicepirmininkas Lietuvos vyskupų konferencijos, jai atstovaujate Europos vyskupų konferencijų komisijoje, Tarptautiniuose eucharistiniuose kongresuose. Kokia tai veikla ir kuo ji svarbi?

- Paprastai vyskupai, šalia tarnystės savoje vyskupijoje, turi ir pareigų šalies mastu, o neretai ir tarptautinių bažnytinų pareigų. Man teko atstovauti Lietuvos Vyskupų konferencijai net keturiuose Vyskupų sinoduose Vatikane, jau keletą metų turiu nacionalinio delegato pareigas tarptautiniuose eucharistiniuose kongresuose. Į šias tarnystes paprastai renka savo krašto Vyskupų konferencija.

Nuo įstojimo į Europos Sąjungą Briuselyje Lietuvos vyskupų konferencijai atstovauju ES specialioje vyskupų komisijoje (COMECE). Tad kelis kartus per metus tenka keliauti ir į Briuselį. Ši komisija turi savo biurą su keliolika darbuotojų ir stebi ES įstatymdavystėje, Europos komisijoje vykstančius procesus, ypač tai, kas aktualu visai Bažnyčiai moralės, šeimos, socialiniais klausimais. Taip pat, pagal 17 Lisabonos sutarties straipsnį, COMECE palaiko dialogą su ES institucijomis.

Na, o pačios Vyskupų konferencijos taip pat rinkimų būdu savo nariams paveda įvairias bažnytines pareigas savame krašte. Lietuva palyginti nedidelė - septynios vyskupijos, tad daugeliui vyskupų tenka po kelias pareigas. Vyskupų konferencija renkasi posėdžiams kai kada ir dviems, ir trims dienoms. Juose aptaria svarbiausias Bažnyčios tame krašte aktualijas, ieško geriausių sprendimų svarbiuose reikaluose. Yra ir vadinamoji Vyskupų konferencijos Nuolatinė taryba, kuri susideda iš pirminko, vicepirminko ir dar vieno nario. Nuolatinė taryba aptaria mažiau reikšmingus klausimus, paruošia darbotvarkę visos konferencijos posėdžiams.

- Daug keliaujate, sutikote nemažai iškilų žmonių, kurie paliko giliausią įspūdį, kodėl?

- Ypatinga patirtis - visos Bažnyčios vyskupų sinodai. Tuo būdu įsijungi į visos Bažnyčios svarbiausių reikalų aptarimą kartu su kitais ganytojais iš viso pasaulio, su Vatikano institucijų vadovais, popiežiumi. Labai įdomi patirtis buvo Tarptautinis Eucharistinis kongresas Filipinuose 2016 metais. Ten Bažnyčia labai gyva, žmonės šilti, malonūs, geranoriški. Atrodo, patenki į kitą pasaulį. Kartu stebino renginio masiškumas. Vakaro eucharistinėje procesijoje Cebu mieste dalyvavo apie milijonas tikinčiųjų. Pagrindinėse Šv. Mišiose - virš dviejų milijonų. Mažos šalies - Lietuvos atstovui tai nepaprasta patirtis.

Per visą vyskupo tarnystės laiką teko susitikti su daugybe žmonių tiek Lietuvoje, tiek ir už jos ribų. Su trimis popiežiais - Jonu Pauliumi, Benediktu, Pranciškumi buvau susitikęs ir bendravau. Tai taip pat išskirtinės patirtys. Labai praturtina ir jau daug metų trunkantis dalyvavimas bendroje Lietuvos-Lenkijos bažnytinėje komisijoje. Įdomu pažinti kaimyninę šalį, Bažnyčios joje situaciją. Teko lankyti daugelį lietuvių bendruomenių kitose šalyse. Ir šie susitikimai įdomūs, praturtinantys, padedantys geriau pažinti pasaulį.

- Iki tapdamas Vilkaviškio vyskupu ėjote Kauno kunigų seminarijos rektoriaus pareigas. Kaip nuo to laiko pasi-

keitė jaunimo ir Bažnyčios santykiai?

- Dabar mažiau pašaukimų kunigystei, tačiau daugiau jaunimo, nei prieš dvidešimt metų, dalyvauja kitokiose bažnytinėse iniciatyvose: jaunimo centrų veikloje, vasaros stovyklose, pilgriminėse kelionėse. Šiuo metu su jaunimu sudėtingiau diskutuoti moralės, šeimos klausimais. Per dvi dešimtis metų jaunų žmonių požiūriai ir poreikiai labai pasikeitė. Religijos klausimais daug kas domisi, bet tikėjimo priėmimas labiau subjektyvus.

- Jau kelerius metus turite paskyrą „Facebook“. Kuo jums naudingas šis socialinis tinklas?

- Gal jau daugiau nei keletą metų. Kažkada, „Facebook“ gyvavimo pradžioje, Kaune, giminių rate išsikalbėjome, kad aš tik vienas neįsijungęs į šį socialinį tinklą. Tuoj pat šiame, už mane geriau išmanančių rate pasikonsultavau, kaip prisijungti prie šio tinklo, kaip jis veikia ir nusprendžiau pradėti. Patirtis buvo gana netikėta. Radau galimybių ir religinei minčiai skleisti, vyskupijos renginiams pristatyti, ir viena kita savo fotografija pasidalinti. Draugų ratas gana greitai plėtėsi ir už Lietuvos ribų. Per tą laiką sulaukiau daug klausimų apie tikėjimą, bažnyčią, pašaukimą, kitokiomis temomis. Kiek spėju, bandau atsakyti. Jautriausi klausimai susiję su savijudybėmis. Džiaugiuosi, kad kažkam galėjau padėti. Ypač prisimenu vieną žinutę visai nepažįstamo žmogaus, liudijančią, jei ne mano atsiliepimas, jo šiame pasaulyje jau daugiau nei pusmetį nebūtų.

- Tikėtina, kad vyskupas gyvas ne tik bažnytinėmis pareigomis. Kiek turite laisvalaikio, kam jį skiriate, kokias knygas pastaruosiu metu skaitėte/skaitote, kokią (kokias) rekomenduotumėte paskaityti?

- Laiko pritrūksta daug kam. Dėl to knygas skaitau beveik išimtinai tik dvasinio turinio. Paskutinė tik ką perskaityta - Aleksandre Havard parašyta nestora, tik arti šimto puslapių knyga „Šv. Joanos Arkietės pamokymai“. Tai autorius bandymas sušian-dieninti gerai žinomos XV amžiaus jaunos merginos, kovojusios už Prancūzijos išlaisvinimą, įžvalgas apie per amžius nesenančius tikėjimo ir asmenybės brandos dalykus. Ją tikrai rekomendučiau paskaityti. Mūsų dienomis aktuali daug kam gali būti Ray Guarendi knyga „Kova su pykčiu“. Tiems, kurių šeimos istorijos sudėtingesnės, gali būti labai patraukli ir pravarti David Stoop knyga „Kaip atleisti savo tėvams ir sau?“. Visos šios knygos lietuvių kalba išleistos Katalikų pasaulio leidinių leidyklos.

- Kokį geriausią patarimą esate gavęs?

- Vieną išskirti būtų sunku. Vis prisimenu senelio dar vaikystėje ne kartą išsakytą patarimą - „dirbdamas nešvoluok“. Tada jį supratau kaip paraginimą nedirbti skubotai, nesusetelkus, atmetinai. Mano vaikiškam būdai šis paraginimas labai tiko. Labai užstrigęs jau tarnystės metu ne kartą išgirstas ir perskaitytas patarimas priimti kitą žmogų tokį, koks jis yra. Dvasiniam gyvenimui labai vertinu apaštalo Pauliaus mintį: „Būkite vieni kitiems pakantūs ir atleiskite vieni kitiems, jei vienas prieš kitą turite skundą. Kaip Viešpats jums atleido...“

- Prie dvidešimt metų buvote 44-erių, jauniausias Lietuvos vyskupas - ką, jeigu galėtumėte, pasakytumėte arba palinktumėte jam dabar?

- Kitiems, ko gero, lengviau kažką linkėti. Gal nesisieloti per daug dėl visokių neigiamų dalykų aplinkoje, bet siekti padaryti ką pats gali šiuo metu. Bent kiek, kad ir nedaug. Taip pat kantrybės, gebėjimo geriau suprasti kitus.

Klausinėjo Vytautas ŽEMAITIS

Su Popiežiumi Pranciškumi

Nuotraukos iš R. Norvilos archyvo

Atėjo laikas kitokiai politikai

Tadas RAČIUS

Demokratų grupės „Vardan Lietuvos“ Marijampolės savivaldybės taryboje narys

Kadangi tapau vienu iš buvusio Premjero Sauliaus Skvernelio vadovaujamos Demokratų sąjungos (DS) „Vardan Lietuvos“ steigėjų, noriu paaiškinti, kodėl ryžausi šiam žingsniui.

Lietuvos politinė sistema yra tokia, kad asmenys savivaldos lygmenis politikoje gali dalyvauti per politines partijas arba visuomeninius rinkimų komitetus (išskyrus mero rinkimus, kai kandidatu galima išsikelti ir savarankiškai). Neabejoju,

kad marijampoliečiai pamena, kaip prieš daugiau nei metus pradėjau kviešti gyventojus burtis į tokį komitetą, kad galėtų realizuoti savo idėjas, politines nuostatas, dalyvauti savivaldybės valdyme. Deja, po kurio laiko paaiškėjo, kad savivaldybės gyventojams nereikia tokio darinio. Gal objektyvios priežastys, susijusios su pandemijos varžymais, ir tam tikros biurokratinės kliūtys lėmė, kad nesusibūrė kritinė žmonių masė, galėjusi tapti pagrindu steigti rinkimų komitetą.

Kadangi neplanuoju atsisakyti politinės veiklos, supratau, kad tęsti ją galėsiu tik bendradarbiaudamas su kuria nors mano politines pažiūras atitinkančia partija. Nors buvau kalbinamas jungtis prie įvairių partijų ir politinių judėjimų, jų kvietimų atsiskaitau dėl mano pažiūrų neatitinkančių programinių nuostatų, skirtingų požiūrių į veikimo modelį ir nesutampantių nuostatų esminiais atstovaujamosios demokratijos supratimo klausimais.

Mano dėmesį patraukė besikuriantis DS „Vardan Lietuvos“, kurią pasirinko daug žmonių, įskaitant žinomus Seimo narius, priklausiusius Valstiečių ir žaliųjų sąjungai – savo laiku taip pat bendradarbiau su vietiniais jos atstovais. Aš žinau tų Seimo narių politines pažiūras, kurios atitinka manosioms. Tai pasakytina apie pozityvumą, konstruktyvumą, pagarbą, empatiją ir ypač – apie demokratiją. Turiu omenyje tiek vidinę partinę, tiek demokratiją apskritai.

To paskutiniu metu labai trūksta kitoms politinėms organizacijoms, trykstančioms destruktivumu, radikalumu, beprasmiu politikavimu, priešų ieškojimu.

Štai akcentuojama, kad DS „Vardan Lietuvos“ netaps vieno asmens partija, kaip ir išskirtinės šeimos dinastijos valdoma partija, bus skaitomasi su visais sąjungos nariais, kiekvienas bus išklaustas ir išgirstas, veiks atgalinis ryšys su skyriais. Rinkimų sąrašai bus sudaromi demokratiškai, pagal objektyvius kriterijus, o ne pagal asmenines pažintis, nuolankų lojalumą ar kokius nors išskaičiavimus, būdingus daugeliui politinių jėgų.

Tokios nuostatos man tiko, todėl be abejonų tapau naujos ir ambicingos politinės partijos, kuri deklaruoja tikslą vykdyti kitokią politiką ir inicijuoti pozityvius pokyčius Lietuvos politinėje sistemoje, steigėju.

Ir štai visi kartu judame į priekį: steigiamasis suvažiavimas įvyko, partija turėtų būti įregistruota dar šį mėnesį, tada bus sukurtas ir naujos politinės jėgos Marijampolės skyrius. Jo steigėjais, mano žiniomis, ketina tapti daugiau kaip šimtas žmonių.

Belaukdami šių įvykių kartu su kolega Kęstu Spūdžiu savivaldybės taryboje įkūrėme Demokratų grupę „Vardan Lietuvos“. Kęstas yra puikus specialistas: ekonomistas, buvęs kelių bendrovių vadovas, dabar vadovaujantis Kalvarijos savivaldybės administracijai. Taip išsamiai jį pristatau, jog suprastumėte, kad ir jo sprendimas jungtis prie DS „Vardan

Lietuvos“ yra ne spontaniškas, o gerai apgalvotas. Mus vienija ir tai, kad abu – vienas anksčiau, kitas vėliau, neapsikentę autoritarinio Seimo nario Dainiaus Gaižausko vadovavimo Valstiečių ir žaliųjų sąjungos Marijampolės skyriui ir frakcijai savivaldybės taryboje, palikome šios sąjungos frakciją.

Pastarosiomis dienomis, po sausio 31-ąją vykusio savivaldybės tarybos posėdžio, sulaukiau klausimų, kodėl su kolega K. Spūdžiu balsavau už šių metų biudžetą, nors nuolat aršiai kritikuoju jį rengusius socialdemokratams.

Biudžetą vertinu politiškai. Kiek žinau, meras apie jį kalbėjosi su visų frakcijų atstovais, taip pat svarbiausią savivaldybės metų dokumentą aptarė tiek su manimi, tiek su K. Spūdžiu, suprantama, tikėdamasis, kad biudžetui pritarisime.

Tiek aš, tiek K. Spūdys susitikime su meru išskelėme su kaimiškosios vietovėmis susijusius klausimus, kadangi būtent kaimiškosiose vietovėse yra daug neišspręstų klausimų, kuriuos spręsti būtina, bet valdantieji dėl įvairių priežasčių vengia tai daryti.

Asmeniškai aš merui išskelėu ne tik kaimiškojių vietovių infrastruktūros, tačiau ir geriamojo vandens tiekimo, melioracijos sistemų gerinimo klausimus. Tarp šių klausimų svarbiausias buvo Patašinės gyventojams itin aktualus klausimas dėl jų aprūpinimo tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu. Gyvenantys 2-3 aukštuose jo negaudavo dėl per menko spaudimo. Kai tiekėjas UAB „Sūduvos vandenys“ spaudimą padidino, atsirado kita problema – prasidėjo pasenusio vandentiekio avarijos ir gyventojai

ėmė gauti prastos kokybės vandenį.

Dėl to daugiau kaip 500 gyvenvietės žmonių vėl kreipėsi į „Sūduvos vandenį“. Ši bendrovė atsakė, kad centralizuotų vandentiekio tinklų atnaujinimui Patašinėje pinigų 2022 m. nėra ir nebus, nebent patys gyventojai prisidėtų ne mažiau kaip 30 proc. reikalingų lėšų. Esą tai gal ir išjudintų reikalą.

Tada Patašinės gyventojai paprašė manęs padėti, o aš, savo ruožtu, atstovaudamas viešąjį interesą, šį klausimą iškeliau merui. Jam pateikiau argumentus, kurie pagrindė reikį neatidėliojant spręsti Patašinės centralizuotų vandentiekio tinklų problemą. Po mūsų susitikimo Patašinės centralizuotų vandentiekio tinklų atnaujinimui biudžete buvo numatyta 30 tūkstančių eurų. Be to, gavau pažadą, kad Patašinės vandentiekio trasos atnaujinimo darbai bus tęsiami.

Mero pažadą skirti reikalingą finansavimą kaimiškojių vietovių infrastruktūros gerinimui gavo ir kolega K. Spūdys. Taigi, atstovaudami savo rinkėjams, esminių darbų atlikimui „iškovojome“ reikalingas pinigų sumas, kurios bus skirtos šių metų biudžete.

Nors su kolega K. Spūdžiu pritarėme ne viskam, kas išdėstyta svarstytame savivaldybės biudžete, tačiau esminių pastabų neturėjome, todėl elgdami atsakingai, balsavome už biudžeto patvirtinimą.

Mano įsitikinimu, priėmėme kompromisinį sprendimą, atliepantią DS „Vardan Lietuvos“ nuostatą dirbti konstruktyviai, visų pirma, rūpinantis viešuoju interesu, o ne siaurais partiniais interesais.

Europarlamentaras Juozas Olekas: Sveikatos įstaigų reforma paliks žmones be sveikatos priežiūros

Vyriausybė patvirtino ir teikia Seimui Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigų tinklo reformą, kuri dar labiau sujaukia visą sveikatos priežiūros sistemą. Siūlomi pakeitimai jau buvo kritikuoti anksčiau – tolimos paslaugos nuo gyvenamosios vietos, neatsižvelgiama į vyresnių žmonių poreikius. Naikinant mažesnes sveikatos priežiūros įstaigas ir jas centralizuojant atimama žmonių teisė savo gyvenamojoje vietoje gauti medicinos paslaugas.

Toli gražu ne visais atvejais diagnostavimui ir gydymui reikia siųsti žmo-

nes į tretinio lygio ligonines, tačiau tai siūloma daryti ir bus neįmanoma užtikrinti šių žmonių sveikatos priežiūros ten, kur jie gyvena. Tai bus papildomas krūvis tretinio lygio ligoninėms, kuriose jau dabar mėnesiais laukiama vizito pas specialistą.

Be to, labai nevienodai bandoma reguliuoti skirtingų nuosavybės formų gydymo įstaigas. Paprastai įstatymai galioja visiems, o dabartiniuose siūlymuose matome, kad viešosios įstaigos, savivaldybių gydymo įstaigos suvaržomos labiau nei privatus sektorius.

Visiškai be reikalo viešajame sektoriuje bandoma naikinti pasiteisinusią instituciją – reabilitacinį gydymą. Pagal Vyriausybės siūlymą, reabilitacinės ligoninės ir sanatorijos neteks savarankiškumo. Tokias reabilitavimo paslaugas galės teikti tik privačios medicinos įstaigos. Kodėl privačiam verslui sudaromos išskirtinės sąlygos?

Reforma sunaikina galimybes ir jauniems gydytojams vyksti į rajonų gydymo įstaigas dirbti. Tačiau dar didesnė problema – jau dirbantys gydytojai liks be darbo. Numatyta įsteigti sveikatos centruose tiek dirbančių specialistų neberekės. Gydytojai bus išstumti į gatvę. Manau, kad tai visiškai nepriimtinas Lietuvoje parengtų gydytojų teisių suvaržymas, priklausomai nuo to, kokiam mieste jie dirba. Tai yra profesionalūs medikai, iš kurių atimama teisė dirbti savo krašte ir gydyti savo krašto žmones, nesiunčiant jų į centrinės ligonines.

Naujai steigiami sveikatos centrai vėl sudarko visą sveikatos priežiūros sistemą, kurioje buvo išskirtos pirminės, antrinės paslaugos ir tretinio lygio ligoninės, visuomenės sveikatos paslaugos. Dabar siūlomi centrai bus labai mišrūs, dalyje jų

bus teikiamos ir pirminės, antrinės ir visuomenės sveikatos paslaugos, o tuo tarpu kituose centruose to nebus. Abejoju, ar tokiu būdu bus išgautas ir ekonominis efektas.

Vyriausybės pasiūlytas reformos planas neatsako į daugybę klausimų. Reabilitacija šiame plane negali būti teikiama kaip atskira paslauga. O kaip tuomet yra su psichiatrija? Psichiatrijos ligonines taip pat visas prijungs?

Dar vienas svarbus aspektas yra Sveikatos ministerijos dalyvavimas kai kurių ligoninių valdyme. Apskritai ligoninėse ministerija taps dalininke, keliose regioninėse – taip pat, tačiau kitose ligoninėse ministerija nebus dalininkė. Ką tai reiškia? Ogi sprendimą didžiulį savivaldybių turimą su minimaliomis investicijomis perimti ministerijai. Ekonomiškai toks sprendimas nėra pateisintas, nes savivaldybės yra daug investavusios į ligonines, ligoninės yra užsidirbusios lėšų iš savo darbo. O ministerija lengva ranka visa šį turimą pasisavins.

Be to, nežinia kiek turės pūstis ministerijos aparatas, kad užsiimtų ūkiniu ligoninių priežiūros ir valdymo veikla. Grįžtame į sovietinius laikus,

kai ministerijoje buvo visas padalinys ir viceministras, atsakingas už ūkinę veiklą.

Manau, sveikatos įstaigų reformos kryptis pasirinkta netinkamai. Europoje dabar kalbama apie sistemos decentralizaciją, daugiau atsakomybės suteikiant regionams. Keliaudamas Europoje matau tendenciją atsisakyti centralizuoto valdymo, valstybei paliekant daugiau bendradarbiavimo ir koordinavimo funkciją. Mūsų sistemoje matau daugiau viršininkavimo nei koordinavimo. Ir tas viršininkavimas ypač sustiprėja konservatoriams atėjus į valdžią.

Valstiečių ir žaliųjų bandytą įgyvendinti žalingą sveikatos įstaigų reformą nemažai kritikavo patys konservatoriai, tačiau atėję į valdžią jie tęsia A. Verygos ir S. Skvernelio pradėtus darbus.

S&D Europos Parlamento socialistų & demokratų pažangiojo aljanso frakcija

Europos Parlamento Socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso Lietuvos delegacija
www.socialistsanddemocrats.eu

„Rail Baltica“ Pirmasis pasaulyje greitis traukinys paleistas 1964 Japonijoje, jo vidutinis greitis - 193 km/val.

Susisiekimo ministerijos informacija. Lietuvoje intensyviai ruošiamasi nutiesti europinį geležinkelį nuo Kauno link La-

tvijos sienos. Šioje atkarpoje jau baigtas žemės paėmimas visuomenės poreikiams, paskelbti rangos konkursai dėl beveik 29 km geležinkelio infrastruktūros Jonavos rajone: sankasai, inžineriniams statiniams įrengti ir jungiamiesiems automobilių

keliams nutiesti. Be to, vyksta viešųjų pirkimų procedūros dėl Panevėžio geležinkelio mazgo, šio ruožo regioninių stočių teritorijų planavimo ir poveikio aplinkai vertinimo paslaugų įsigijimo.

Planuojama, kad atliekant dar-

bus, bus nutiestas vienas ilgiausių, 1,5 km ilgio, geležinkelio tiltų Baltijos šalyse. **Naujuoju „Rail Baltica“ geležinkeliu važiuosiančių traukinių (maždaug 2026 m.) projektinis greitis sieks iki 249km/val.**, tad tiesiant geležinkelį ypač daug dė-

mesio skiriama saugumui. Visą geležinkelį juos apsauginė tvora, pėstiesiems bei gyvūnams bus įrengtos perėjos, pralaidos, žalieji tiltai, o automobiliams numatytos tik dviaukštės pervažos – viadukai, tuneliai. Tam prašoma ES finansavimo.

Marijampolės valdantieji nemato „dramblio kambaryje“

Kostas JANKAUSKAS, savivaldybės tarybos TS-LKD frakcijos narys

Dar nė vienas metais savivaldybės taryba netvirtino metinio biudžeto sausio mėnesį – tai daryti buvo įprasta vasarį. Kadangi tokio didelio pirminio biudžeto – beveik 75 milijonai eurų – Marijampolė niekada anksčiau neplanavo, jis akivaizdžiai ruoštas skubotai. Todėl Tarybos posėdyje siūliau susilaikyti jį tvirtinti, kol svarbiausias savivaldybės metų dokumentas neapsvarstytas su seniūnais, seniūnaičiais, bendruomenių lyderiais, neišklaupta jų nuomonių, argumentų. Valdantiejiems ignoravus šį siūlymą, akivaizdžiai nukentėjo informacijos apie biudžetą viešumas.

Kadangi opozicinė TS-LKD frakcija biudžetui pritarė tik iš dalies, balsuodami susilaikėme.

Kaip bebūtų, rekordinis šių metų biudžetas patvirtintas, o štai, kad būtų padalintas jo per viršis, niekas negirdėjo. Kodėl? Manęs to klausia ne vienas marijampolietis, iš žiniasklaidos žinantis, kad 2021-ieji metai, kad ir kaip prastai juos bevertintumėme dėl COVID-19 pandemijos patirtų suvaržymų, savivaldybės finansams buvo geri. Lyginant su pirminiu, pernai vasario mėnesį patvirtintu biudžetu, vien tik gyventojų pajamų mokesčio gauta daugiau kaip 5 milijonai eurų, o bendrai biudžetas per metus paaugo bemaž 16 milijonų eurų.

Jeigu sunešama gerokai daugiau mokesčių, yra pinigų, tai ir socialiai silpnesnieji turėtų pajusti palengvėjimą. Deja, valdantieji pasirinko kitą kelią: praėjusių metų pabaigoje, gal Kalėdų proga, socialdemokratų iniciatyva giliai įlįsta į žmonių kišenes: padidinti mokesčiai už atliekų tvarkymą, vandenį, vaikų priežiūrą po pamokų, padidinti mokesčiai už senelių ir neįgaliųjų priežiūrą ir kiti, kone visi savivaldybės renkami mokesčiai.

Ko pernai nesusėję, šiemet prisiminė ir, pavyzdžiui, dar padidino mokesčių už važiavimą visuomeniniu transportu. Argumentas – energetikos, degalų kainos kyla, va, mokiėkite daugiau. Negalėjau pritari ti tokioms „dovanėlėms“.

Valdantieji jų galėjo ir neįteikti, nes, kaip minėjau, pinigų yra, reikia tik noro. Antai tiek mieste, tiek kaimuose centralizuotas vandens tiekimas kelia daug proble-

mų. Joms spręsti reikėjo „įlieti“ papildomų lėšų – ir taryba rado galimybių.

Kartais, kalbant apie savivaldybės finansus, mėgstama pasididžiuoti: radome, gavome, papildėme. Noriu akcentuoti, kad Taryba tik administruoja dirbančiųjų (visų žmonių) suneštus mokesčius. Mes, Tarybos nariai, esame čia žmonių išrinkti, kad dirbtume jiems, ir dar už tai jie mums bei mūsų administracijai moka.

Nors balsuojant dėl biudžeto mūsų frakcija susilaikė, turėčiau pasakyti, kad, svarstant savivaldos reikalus, TS-LKD atstovai taryboje pritaria maždaug 90-iai procentų sprendimų. Tai savivaldybės žmonėms aktualūs ir gyvenimiški klausimai. Jeigu į mūsų siūlymus neatsižvelgiama, jų nepaisoma, mes balsuojame prieš arba susilaikome.

TS-LKD frakcija šių metų biudžetui pateikė 46 siūlymus, iš kurių 14 su išlygomis pritarė. Gaila, kad nesulaukėme palaikymo priemonėms, skirtoms jaunų žmonių, jaunų šeimų poreikiams. Nepritarta numatyti lėšų specialistų pritraukimo fondui, skirti daugiau pinigų prižiūrėti miesto ir gyvenviečių gatves bei šaligatvius, nors iš visų turimų dabar prižiūrimi mažiau kaip pusė.

Susitikimuose žmonės pagrįstai priekaištauja: „kodėl mano gatvė nevaloma, kodėl duobėta, kaip žiemą išvažiuoti iš kiemo mano kaime?“ Nepritare valdantieji ir didesniai Šešupės bei miesto viešųjų erdvių integravimui, nors tai dar labiau didintų Marijampolės patrauklumą, skatintų miestelėnus aktyviau naudotis viešosiomis erdvėmis.

Mūsų frakcijai rūpi, kad marijampolietiams be pagrindo nedidėtų vietiniai mokesčiai, Marijampolė, kitos savivaldybės gyvenvietės būtų visapusiškai patrauklios ir patogios gyventi.

Gyventojai galbūt pasakytų, kad mūsų miestas ir taip ganėtinai patrauklus, sutvarkytas. Reikia pripažinti, kad prie šviesios atminties mero Vidmanto Brazio tikrai pradėti bei atlikti dideli darbai, ir miestas gražus, bet kodėl kasmet mažėja gyventojų skaičius? Kodėl jauni žmonės, jaunos šeimos nesiveržia čia gyventi?

Atsakymas vienareikšmis: nepakankamai efektyviai ir gerai veikia taikomos priemonės, tarp jų ir numatytos biudžete. Pavyzdžiui, pagal centralizuotai tiekiamos šilumos kainas esame prie brangiausių savivaldybių, vidutiniai atlyginimai dar nėra labai patrauklūs ne tik verslo segmente, bet ir savivaldybės administracijoje.

Pasižvalgius kitose Lietuvos savivaldybėse reikia pripažinti, kad finansinės paskatos ir priemonės, motyvuojančios rinktis gyvenimą Marijampolėje, taip pat nėra veiksnios. Miesto mažėjimas yra didžiausia mūsų problema, ji nesprenžžiama kompleksiskai. O tarpusavyje nederančios ir dažnai menkos priemonės neduoda jokio rezultato, šio „dramblio kambaryje“ nematymas – pagrindinė mūsų pretenzija savivaldybės valdantiejiems.

Ar dar madingos vedybos?

Į šį ir kitus klausimus atsako ilgametė Marijampolės savivaldybės Civilinės metrikacijos skyriaus vedėja Roma GRIGIENĖ.

- Šiose pareigose Jūs jau...?

- Liepos mėnesį bus trisdešimt dveji metai. Baigusią teisės studijas Vilniaus universitete 1990 metais mane pakvietė Marijampolės meras a. a. Bronius Beržinis, o savivaldybės taryba patvirtino į šias pareigas. Labai džiaugiausi, nes maniau, kad tuo neramiu metu gavau labai paprastą darbą. Ir dabar daugeliui žmonių atrodo, kad dirbi tik šeštadienį, vestuvės, šventė ir panašiai. Darbas labai įdomus, susidedantis iš dviejų dalių. Viena apima teisinius dalykus: kiekvieną dieną tvarkau dokumentus, juos pasirašau taip prisiimdama tam tikrą atsakomybę už sudarytų dokumentų teisėtumą ir tikslumą, o kita dalis – organizuoti santuokų ceremonijas. Čia ir tekstų parinkimas, ir raiškų jų skaitymas, kai ceremonija filmuojama, fotografuojama, o jaunavedžiams dažniausiai tai pirmoji tokia šventė.

- Kiek jų surengėte, o gal jaunimas nebesituokia ir gyvena susimėtęs?

- Per savo darbo metus sutuokiau apie 13 500 porų, daugiau kaip pusę tiek užregistravau ištuokų.

Vedybos niekur nedingo, žmonės tuokiasi, nors dabar madinga ilgiau pagyventi „susidėjus“. Tiesa, keičiasi vestuvių papročiai. Prieš 30 metų jaunuosius lydėdavo milžiniški „pulkai“, būdavo dar piršlys su piršliene, sročia su svotu, jaunosios su rūtų vainikėliais, nors kartais jau matydavosi apvalus pilvukas, jaunesni vienas kitam prisegdavo gėles ir t. t. Dabar likę tik praktiški dalykai, kurių reikalauja įstatymas: jaunesni, du liudytojai, gali dalyvauti svečiai. Palydų dar pasitaiko, bet nedidelių, nebėra piršlių, sročių, rūtų vainikėlių.

- Ar prisimenate pirmas savo registruotas tuoktuves?

- Taip. Pirmadienį pradėjau dirbti, o jau šeštadienį laukė santuokos – jos anuomet registruotos Moksleivių kūrybos centro pastate, priešais Rygiškių Jono gimnaziją. Patalpos tokioms ceremonijoms nepritaikytos: maža salė, kurią teko tvarkyti, nes buvo prišukšlinta, scena už nudrengtų užuolaidų, kažkoks stalas ir viskas. Be to, tą savaitgalį Vilniuje vyko respublikinė Dainų šventė ir mieste neliko muzikantų. Jų išskojome per naktį, kol galų gale vieną poną sutiko pagroti akordeonu. Turėjau patefona, susiradau Felikso Mendelsono Vestuvių maršo plokštelę. Ją leidome, kol ateidavo jaunesni, o po to „įsijungdavo“ akordeonas. Ši diena įstrigo visam gyvenimui, tik dabar situacija atrodo juokinga.

Pirmųjų sutuoktų jaunavedžių neprisimenu, bet prieš trejetą metų Kultūros centre vykusio koncerto metu šalia atsistojo pora. Vyriškis manęs ir klausia: „Tai dar dirbate?“ Aš atsakau, kad taip, o jis man sako galintis nurodyti, kada pradėjau dirbti – pasirodo, šią porą sutuokiau minėtą 1990 metų liepos pirmąjį šeštadienį. Jie iki šiol kartu, papasakojo apie savo vaikus. Smagu.

Per tiek metų įsitikinau, kad tuokiami jaunesni daug ko neatsimena, nes būna susijaudinę, kartais net užmiršta, kad turi žiedus. Pasitaiko, jaunavedžiai verkia, būta atvejų, kai vienas jaunųjų imdavo juoktis, o kitas – raminti. Iš pradžių galvojau, kad kažką ne taip pasakiau ar juokingai atrodau, bet vėliau supratau, kad tai stresas.

- Gal prisimintumėte įdomiausią santuokos ceremoniją?

- Išskirtinė vyko naujajame futbolo stadione (dabar „Hikvision“ arena), kur tuokėsi „Sūduvos“ komandos sirgaliai. O ekstremaliausią patyriau ant Šakališkių piliakalnio: į jį kopiau apsirengusi ilga suknią, prisilaikydama virvės. Be to, reikėjo sėkmingai nusileisti, nes laukė kitos santuokos salėje.

- Kiek kartų galima tuoktis ir skirtis?

- Įstatyme tai nenurodoma, bet praktika rodo, kad sustojama po ketvirto arba penkto karto. Porų, kurios buvo sudariusios santuoką, išsituokė ir po kurio laiko vėl susituokė, per metus būna bent penkos. Tokie „jaunavedžiai“ ceremonijos metu man dažnai sako galintys apsieiti be gražių palinkėjimų – jų jau prisiklausę.

- Tuokiate ir užsieniečius?

- Taip. Bet, visų pirma, labai atidžiai tikriname jų pateiktus dokumentus, nes besituokiantys atkeliauja ir iš Irano, Irako, kitų valstybių, kur savi įstatymai,

J. Raškausko nuotrauka

pročiai, pavyzdžiui, leidžiama turėti kelias žmonas. Jeigu sutuoksi ne taip ir ne tą žmogų, kažko nesužiūrėsi, gali sulaukti nemalonumų.

Dar mums priskirta pareiga tikrinti, ar jaunavedžiai teisėtai yra Lietuvoje. Aiškindamiesi sukamės, kaip išmanome, nes, tarkime, jaunajai iš Pietų Amerikos atvykus į Airiją, o iš ten su mylimuoju – į Lietuvą, turime įsitikinti, ar ji turi Europos Sąjungos darbo vizą arba dokumentą, patvirtinantį, kad mokosi vienoje bendrijos valstybių ir panašiai.

Santuokos ceremonijos vedamos valstybine lietuvių kalba. Jei tuokiasi užsienio šalies pilietis, turi dalyvauti vertėjas, verčiantis į jaunojo ar jaunosios kilmės valstybės kalbą, bet vertėjų neturime, todėl dažniausiai naudojamos anglų ir rusų kalbos. Pastaroji dėl to, kad būna jaunųjų iš Ukrainos, Baltarusijos, Latvijos, taip pat Kazachijos ar Tadžikijos.

- Ten, kur tuokiama, registruojami ir vaikai bei jų vardai.

- Mažylių per savo darbo metus įregistravau apie 20 000. Pernai, pavyzdžiui, vėl tapo populiarus Jono vardas, bet Janinų seniai nėra. Mūsų pastebėjimu, vardai „grįžta“ maždaug kas šimtmetį. Antai mūsų turėtose bažnytinėse knygose 19 amžiaus pabaigoje radome įrašytų daug andrių, andriejų, pijų, karolinių, barborų. Prieš 40-60 metų išpopuliarėjo vardas Daiva. Būdavo savaitgalių, kai tuokdavome keturias ar penkas Daivas.

Dabar tendencija trumpinti mergaičių vardus: Mėja, Frėja, Tėja, Lėja ir t. t. Berniukai: Semas, Amadėjus.

Būna, kai užsienyje kyla problemų dėl gražaus lietuviško vardo ir jį tėvai keičia. Antai Pajauta Anglijoje tariama kaip Padžiauta, o Dalė virto... misteriu Deil.

Pastaraisiais metais moterys ne tik trumpina pavardes, bet ir pasirenka dvi – mergautinę bei vyro. Vienos aiškina, kad tėvo giminėje nebėra vyriško palikuonio, todėl tokiu būdu siekia dar kurį laiką išsaugoti pavardę. Kitoms patinka jų pirmoji pavardė arba ji labai reta.

- Užsiminėte, kad ketinate baigti ilgametę skyriaus vedėjos „kadenciją“. Ar jau turite pamainą?

- Nepakeičiamų nėra, yra kartu dirbančios kolegės, kurios gerai išmano reikalus, man išėjus niekas nesugrius. O aš išsinešiu tik atsiminimus ir suvokimą, kad tiek metų teko vesti ceremonijas neatsižvelgiant į tai, kad, pavyzdžiui, namuose tuomet kas nors sirgo ar buvau patyrusi kitų nemalonumų. Turėjau atlikti savo darbą santuokų salėje nerodydama emocijų, nes buvau dalis šventės, kurią daugelis žmonių patiria tik kartą gyvenime.

Kalbino Juozas RAŠKAUSKAS

Marsodemai dar trijuose soduose

Atkelta iš 1 p.

Kaip žinia, tiesą pažinsi lygindamas. Pavyzdžiui, Akmenės rajono savivaldybė siūlo gydytojui 60 tūkstančių eurų išigyti nekilnojamo turtui, jeigu specialistas rajone visu etatu dirbs ne mažiau nei 5 metus, arba po 10 tūkst. eurų per metus, išpareigojant metams. Joniškio rajono savivaldybė metams siūlo 15 tūkstančių... Kelis gydytojus ir keliams metams numatė pritraukti marsodemai, neaišku.

Asfaltas patikimiau

Kaip ir neaiški daugiafunkcės sporto arenos ateitis. Jei prieš kelis metus ją žadėta pastatyti, pėnai – parengti techninį projektą, tai šiemet nenumatyta nei statybos, nei projekto. Bent jau tarp prioritетinių darbų.

Kita vertus, nenuostabu – rinkimai į savivaldybės tarybą vos po metų su galiuku, vargu ar iki jų valdantieji spėtų bent kapsulę ateitiems kartoms į arenos pamatus išprausti. Matyt, arena paliekama ateities kartoms, kurias sunėš minėti gandrai. Dabar patikimiau asfaltuoti sodus - vis papildomi ten gyvenančių ar/ir ką nors auginančių balsai.

Prisitrinkeliavimas

Daugiausia jų tikimasi iš marijampoliečių, kuriuos palies viešosios infrastruktūros geri-

nimas. Jam, anot marsodemų: „Skiriame daugiau nei 6 mln. eurų finansavimą.“ Beveik tris kartus daugiau už sumą visų eurų, kurie nurodyti prioritетinių darbų sąrašė.

Be kita ko, 6 milijonai reikiama daug trinkelėlių. Labai daug, nes trinkelėmis grįstos erdvės yra infrastruktūra. Kaip ir inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos, komunaliniai, visuomeniniai, prekybos ir kiti gyventojų paslaugoms teikti ar aplinkos kokybei gerinti reikalingi objektai.

Kokie reikalingi Marijampolėje, suprantama, sprendžia marsodemai – juk jie skiria milijonus.

Geležiniai principai

Skiria dažnai pagal... Na, apie tai jau skaitėte. Ir dar, neabejoju, daug kartų skaitysite, girdėsite, nes valdiškų lėšų (mokesčių mokėtojų pinigų) dalinimo principai Marijampolėje nesikeičia jau du dešimtmečius, kuriuos savivaldybė valdo marsodemai.

Bet kartais jie padalina ne tik saviems. Pavyzdžiui, šiemet tarp prioritетų radosi toks „darbas“: „Skiriame finansavimą Sūduvos metų ir Marijampolės 230 metų minėjimo renginiams“.

Pamėgintų neskirti! Juk kitas miesto gimtadienis bus švenčiamas jau po savivaldos rinkimų,

Marsodemams rūpi ir neigaliejai, nors, pažvelgus į nuotrauką, to nepasakysi. Tai iš Uosupio gatvės į poilsio zoną šalia „Šaltinio“ mokyklos vedantys laiptai, „pritaikyti“ ir ratuotiems, tarp jų neigaliųjų bei vaikų vežimėliams. Tokia statuma ne tik neigaliejai ar tėveliai su vežimėliais nenusileis/nepakils, čia ir sveikas gali nusisukti sprandą. Belieka tikėtis, kad situaciją ištaisys marsodemų pažadas: „Skiriame 65 tūkst. eurų aplinkos ir būsto neigaliesiems pritaikymui.“ Žodis „belieka“ pavartotas dėl Uosupio gatvės gyventojų abejonių. Čia įsikūręs Alvydas Jakučionis jas išreiškė taip: „Statybininkai visus metus klojo šaligatvių trinkeles, asfaltavo gatvę, neįmanoma negalėjo sutvarkyti laiptų, kurie visiems bado akis?“ Norėjau papasakoti ponui Alvydui apie asfaltuojamus sodus, bet pagalvojau, kad neverta berti druskos ant žaizdos...

Ar galima gyvybę apdrausti milijonu eurų?

Artūras BAKŠINSKAS, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijos prezidentas. Gyvybės draudimas yra populiari paslauga, kuria Lietuvoje naudojasi tūkstančiai žmonių. Tačiau apie gyvybės draudimą sklando ir nemažai mitų. Pavyzdžiui, detektyviniuose romanuose ir filmuose dažna situacija, kai aukos gyvybė prieš nusikaltimą apdraudžiama milijonu, tačiau ar tai būtų įmanoma realybėje?

Lietuvoje ne vienas žmogus yra pasirinkęs itin didelę gyvybės draudimo sumą. Tai daryti daž-

niausiai skatina dideli finansiniai išpareigojimai, pavyzdžiui, didelės paskolos, taip pat rūpestis šeima ir nepilnamečiais vaikais. Tačiau milijonu eurų ar didesne suma savo gyvybę gali apdrausti ne kiekvienas.

Prieš sudarant sutartį ypač dideliai sumai, draudikai vertina įvairias su konkrečiu asmeniu susijusias rizikas. Žmogus turi apsilankyti sveikatos priežiūros įstaigoje, kurioje įvertinama jo sveikatos būklė, taip pat pateikti finansinę anketą, kuri atspindi jo turinčią būklę, o kai kuriais atvejais

prašoma pateikti ir pajamų mokesčio deklaracijas už kelerius praėjusius metus. Norint, kad draudimo bendrovė apdraustų žmogų didesne nei milijono suma, jis turi gauti pajamas, kurios bent kelis kartus viršytų vidutines.

Remdamiesi minėtais duomenimis, gyvybės draudimo ekspertai priima sprendimą, ar klientas bus draudžiamas konkrečiai sumai. Jei iš kliento pateiktų duomenų matyti, kad jis turi sveikatos sutrikimų arba jo finansinės galimybės neatitinka pageidaujamo draudimo sąlygų, tuomet draudikas gali atsisakyti drausti arba gali pasiūlyti mažesnę draudimo sumą.

Draudimo išmokos, mokamos pagal gyvybės draudimo sutartį apdraustojo asmens mirties, kritinės ligos ar jam įvykusios traumos dėl nelaimingo atsitikimo atveju, neapmokestinamos.

Tam tikrais atvejais Gyventojų pajamų mokesčiu gali būti apmokestinama investicinė vertė ar sukaupta suma, kuri mokama pasibaigus draudimo sutarties su kaupimo elementu terminui ar nutraukus tokią draudimo sutartį. Tai priklauso nuo to, kada draudimo sutartis yra sudaryta, kokį terminą draudimo sutartis galiojo ir kitų veiksnių, dėl kurių reiktu pasitarti su savo gyvybės draudimo konsultantu.

Apie COVID-19 yra prikurtas nemažai mitų ir melagienų. Tiek mirtis dėl COVID-19 ligos ar galimos jos komplikacijos, tiek mirtis nuo galimų

kompliakcijų dėl skiepo Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijos narių siūlomuose gyvybės draudimo produktuose yra laikoma draudžiamuoju įvykiu.

Jei klientas miršta nuo COVID-19, jo artimiesiems išmokama draudimo išmoka pagal gyvybės draudimo sutartį. Lygiai taip pat skiepai nuo COVID-19 nėra išskiriami iš kitų skiepų. Atskiras draudimas mirties atveju nei nuo COVID-19, nei nuo galimų komplikacijų dėl skiepo nereikalingas.

Savižudybės atveju gyvybės draudimo išmoka mokama, bet tik tuo atveju, jeigu nuo draudimo apsaugos įsigaliojimo pradžios praėjo daugiau nei treji metai. Jei apdraustasis miršta dėl savižudybės, įvykdytos per 3 metus nuo draudimo apsaugos įsigaliojimo pradžios, draudimo įmonės išmokės tik investicinę vertę ar sukaupią sumą, tačiau ne gyvybės draudimo sumą.

Lygiai taip pat tik investicinė vertė ar sukaupta suma bus išmokėta ir tais atvejais, kai apdraustasis žūsta kare, riausių metu, dalyvaudamas nusikalstamoje veikloje ir kai kuriais kitais atvejais.

Su amžiumi sveikata prastėja, todėl vyresniame amžiuje sudaryti gyvybės draudimo sutartį tomis pačiomis sąlygomis kaip ir jaunystėje gali nepavykti. Kuo asmuo jaunesnis ir sveikesnis, tuo mažesnes draudimo įmokas mokės visą draudimo laikotarpį, o jeigu vėliau kiltų rimtesnių sveikatos problemų, draudimo bendrovės gali iš viso nedrausti.

„Integrity PR, UAB“ informacija. Lyginant su Latvija ir Estija, lietuviai pastaraisiais metais atostogavo mažiausiai – tokį rezultatą atskleidė kelionių organizatoriaus „Novaturas“ inicijuotas tyrimas. Pasak psichologės Ugnės Juodytės, lietuviai turėtų imti ilgesnes atostogas, dažniau pakeisti aplinką.

Populiariausia tarp Baltijos šalių gyventojų atostogų rūšis yra aktyvaus ir pasyvaus poilsio derinys. Jį renkasi 37 proc. lietuvių, 47 proc. latvių ir 48 proc. estų.

Tyrimė ryškiai atsispindi pandemijos įtaka – net 37 proc. Latvijos ir 40 proc. Estijos tyrimų dalyvių pernai susilaikė nuo kelionių į užsienį, o lietuviai apskritai atostogavo rečiau (38 proc.).

Dauguma Latvijos ir Estijos respondentų atostogavo daugiau nei 20 dienų per metus, kai lietuviai – arba 10-19 dienų (31 proc.), arba daugiau nei 20 dienų (30 proc.).

Tyrimas atskleidė, kad dauguma respondentų (56 proc. latvių, 55 proc. estų ir 46 proc. lietuvių) yra dirbę atostogų metu. „Šie skaičiai iš esmės yra labai dideli ir tai nėra gera tendencija“, - pastebi U. Juodytė.

Tik 13 proc. lietuvių pritaria teiginiui, jog poilsiui užtenka savaitgalių, tuo tarpu su šiuo teiginiu sutinka net kas penktas latvis ir ketvirtadalis estų.

Atostogos

PARDUODA

100% NATŪRALUS
CBD KANAPIŲ ALIEJUS

CBD aliejus –
kokybiškas miegas,
ramybė, sveikata

Tūkstantmečius naudojamą
augalo naudą Jūsų rankose.

Užsisakykite internetu
www.cbdjoy.lt
arba telefonu

8 622 41 223

NEMOKAMAS PRISTATYMAS LIETUVOJE

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

BRANGIAI PERKA MIŠKĄ

Gali būti su bendraturčiais,
neatidalinantis su skolomis,
sutvarkome paveldėjimus ir
kitus dokumentus.

DĖL PERKAMO MIŠKO
ATSAKYMAS PER 1 VAL.

864455355, 866066466

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Pirkis mūrinį garažą Suvalkiečių g. Tel. +370 615 99555.

Pirkčiau garažą arba panašias patalpas Marijampolėje arba netoli jos. Tel. 8-690 40264.

REIKALINGA

**SIŪLOME DARBUS
be patirties GAMYBOJE Kazlų
Rūdoje ir Marijampolėje!**

Nemokamai vežame į/iš darbo vietų.
Atlyginimas 580-700 Eur/mėn.
į rankas.

Susisiekite tel. 8-638 52472.

Raseinių rajone reikalingi darbuotojai: gyvulių ūkyje, mėsos ceche, kaulintojai, skerdikai moterys ir vyrai. Atlyginimas nuo 700 eu. Apgyvendiname, maitiname. Tel. 8-672 50316.

PASLAUGOS

Šilumos siurblių oras/vanduo, oras/oras, kondicionierių, saulės elektrinių pardavimas, montavimas, konsultacija, pogarantinis aptarnavimas. Tel. 8-600 23832.

GERIAU GIRDĖKIME!

Klausos aparatų lyderio „Phonak“ šveicariški aparatai nuo 200-2 000 €. Klausos protezavimo specialistas vasario 18 d. (penktadienį) parinks klausos aparatą.

Su LOR gydytojo siuntimu, už klausos aparatą mokėkite nuo 85 € mažiau. Galima užsisakyti individualų ausies įdėklą. Prekiaujame elementais, plovimo ir džiovinimo tabletėmis, standartiniais ausų įdėklais. Atliekame smulkų remonto. Registruotis tel. 8-620 97877. „Optika“ Laisvės g. 14-1, Marijampolė (prie LUMINOR banko).

DĖMESIO

Informuojame žemės sklypų kadastro Nr. 5188/2-104; 5188/2-105; 5188/2-106 ir 5188/2-107, esančių Marijampolės sav., Gulbiniškių k., savininko A.R. paveldėtoja, kad M. Kisieliausko IĮ matininkas, M. Kisieliauskas, kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-614, 2022-02-21 8:00 val. vykdys žemės sklypo, projekto Nr. 486, esančio Gulbiniškių k., Marijampolės sav., ribų ženklinimo darbus. Prireiklus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į M. Kisieliausko IĮ, adresu Marijampolė, V. Kudirkos g. 12, el. paštu mantas.kisieliauskas@gmail.com arba telefonu 8 656 71497.

**Kauno klinikų kraujagyslių
chirurgas
Antanas JAKUTIS
vasario 21 d.**

Gyd. Purtojų klinikoje,
Kauno g. 76,
KONSULTUOS IR ECHOSKOPIUOS
pacientus, sergančius
kraujagyslių (kojų, rankų, pilvo)
ligomis. Tel. 8-672 44488.

TOP SPORT Lietuvos vyrų tinklinio čempionatas

Marijampolės SC sporto salė, Gamyklų g. 1

Vasario 13 d. (sekmadienį) 12.30 val.

SŪDUVA – ELGA Master Idea (Šiauliai).

„Via Baltica“ siūlymo pristatymas

Automobilių kelių direkcija kviečia visuomenę susipažinti ir tuo pačiu teikti pasiūlymus parengtam kelio „Via Baltica“ ruožo nuo Marijampolės iki Lenkijos sienos rekonstravimo projektui „Kelio A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai ruožo nuo 85 iki 97,06 km rekonstravimas (IV ruožas).“

Vertinant šalyje susidariusią situaciją dėl COVID-19 viruso plitimo grėsmės, viešas susirinkimas bus organizuojamas elektroninėje „Microsoft Teams“ erdvėje tiesioginės garso ir vaizdo transliacijos būdu 2022-02-17 nuo 16:00 val.

Informacija apie planuojamą viešinti projektą šiuo metu skelbiama Kalvarijos savivaldybės interneto svetainėje.

Iki šiol jau įvyko trijų kelio A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai ruožų nuo 72,50 iki 79 km, nuo 56,83 iki 72,50 km bei nuo 79 iki 85 km vieši susirinkimai ir projektų pristatymai, kuriuos rengė Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybės.

Ieškai darbo?

Prisijunk prie UAB „CIE LT Forge“
gamybos darbuotojų komandos!

PRIIMAME BE PATIRTIES –
apmokymai darbo vietoje!

(atlyginimas 1100-1600 €/mėn. neatskaičius mokesčių);

KANDIDATUOKITE:

✉ cv.lt@cieautomotive.com

☎ 8-606 88883

📘 CIE LT Forge

SR REIKALINGI
STATYBOS RITMAS

PLATAUS PROFILIO
STATYBININKAI

Atlyginimas 1 100 eurų neatskaičius mokesčių

**Kreiptis:
Gamyklų g. 3,
Marijampolė
tel. 8 652 50618;
8 343 71450.**

CSSS
SENUKAI

ĮRANKIŲ
NUOMA

Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,
sekmadienio mokestis neskaiciuojamas

☎ 8 650 32 667

📍 Stoties g. 47, Marijampolė

SR

STATYBOS RITMAS
Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

KASAME KŪDRAS
ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel. (8-343) 70482

www.sr.lt

ALGA
K O N C E R N A S

PARDUODA

■ Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.

■ Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

■ Patalpas biurai, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.

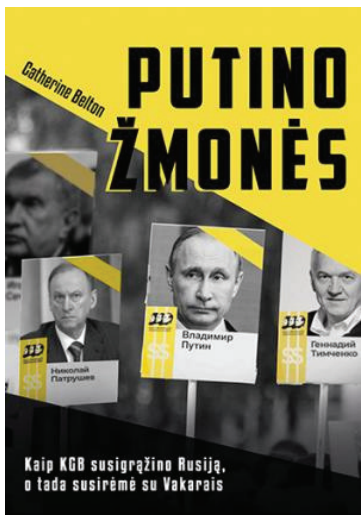
■ Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt
arba telefonu 8 (686) 08077.

Leidykla „Briedis“ pristato

Buvusi „Financial Times“ korespondentė Maskvoje ir tiriamosios žurnalistikos atstovė Catherine Belton atskleidžia tai, kas iki šiol buvo nepasakyta apie Vladimiro Putino iškilimą ir jį supančius rinktinius asmenis iš KGB. Itin gerai į Kremliaus funkcionavimą įsigilinusi autorė aprašo svarbiausius slapčius žaidėjus ir parodo, kaip nerūpestingus Jelcino epochos magnatus Putinas pakeitė sau lojalių oligarchų karta ir kaip šie pasisavino šalies ekonomiką bei teisinę sistemą, o tada jų akirtyje atsidūrė Vakarai.

Knyga „Putino žmonės“ yra šiuorpa keliantis KGB atgimimo demaskavimas. Tai istorija, pra-

sidėjusi Sovietų Sąjungos žlugimo prieblandoje, kai slaptųjų agentų tinklai turėjo galimybę iš Sovietų Sąjungos į Vakarus perpumpuoti milijardus dolerių. Remdamasi ne vienus metus trukusiais tyrimais, C. Belton pasakoja apie negailestingą privačių kompanijų užgrobimą, taip pat apie pelningiausių, aukščiausių postų dalijimą artimiausiems Putino žmonėms. Šių žmonių metodai siekiant valdžios buvo tokie nuožmūs, kad Kremlui iškilė naujų problemų. Galiausiai Putinas nusprendė imtis konstitucinių pataisų, kurios leistų jam valdyti Rusiją iki gyvos galvos.

*****

Tai Harvardo universiteto profesorius, vieno iškiliausių istorikų iš buvusios Sovietų Sąjungos dokumentinis šnipų trileris apie KGB žudiką, kurio pabėgimas į Vakarus pakeitė Šaltojo karo žvalgybos veidą.

KGB žudikas Bogdanas Stašinskis 1961 metų rudenį pabėgo į Vakarų Vokietiją. Išdavęs CŽA savo paslaptis, jis buvo teisiamas, o jo žudymo byla tapo garsiausia per visą Šaltojo karo istoriją. Šios bylos sukelta viešumo banga privertė KGB pakeisti savo veiksmų taktiką užsienyje ir prisidėjo prie vieno ambicingiausių ir pavojingiausių sovie-

tų vadovų Aleksandro Šelepino karjeros griūtis. Stašinskio liudijimas, kad Kremliaus vadovai tiesiogiai susiję su SSRS užsienyje vykdytomis politinėmis žmogžudystėmis, sudrebino visą tarptautinių santykių pasaulį. Jo istorija įkvėpė nemažai filmų, spektaklių ir knygų, tarp kurių – naujausias Iano Flemingo romaną apie Džeimsą Bondą „Žmogus su auksiniu pistoletu“.

Tai kvapą gniaužianti meistriško sovietų šnipinėjimo istorija, pasakojanti apie siuntose paslėptas bombas, neįtikėtina išradimai įrengtas slaptavietes, dvigubus agentus, bendražygių išdavystes ir tamsiausius Šaltojo karo šnipinėjimo užkaborius.

Sveikos mitybos produktai ir jų savybės

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) bei jai pavaldus Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (NMVRVI) rūpinasi, kad vartotojai gautų kuo kokybiškesnę ir sveikesnę produkciją. NMVRVT Maisto rizikos vertinimo skyriaus vedėja Indrė Stoškuvienė parengė atitinkamų patarimų.

Pirmiausias mūsų sveikatos šaltinis – vitaminai, kurių gausu vaisiuose bei daržovėse, todėl žalumynų ant sveikuoliško stalo turėtų būti nuolat ir daug. Kasdien suvalgant ne mažiau 400 g arba 5 porcijas vaisių ir daržovių sumažinama lėtinių neinfekcinių ligų rizika bei suvartojamas visas reikalingų skaidulinių medžiagų kiekis per dieną.

Šviežios uogos yra puikus vitaminų (A, E, B grupės, PP, C), mineralinių medžiagų (natrio, magnio, fosforo, kalio, kalcio, geležies, cinko, jodo) šaltinis. Kokybiškos uogos yra sausos, tvirtos, savo rūšiai būdingos spalvos, jas rekomenduojama suvalgyti per pirmą savaitę, o avietes ir gervuoges per 2-3 dienas po nuskynimo. Esant reikalui, pirktas uogas perrinkite, plaukite tik prieš vartojimą.

Kad uogas kuo ilgiau išliktų šviežios, jas reikėtų laikyti temperatūroje nuo minus 1 iki plus 1 laipsnio, spanguolių – nuo 2 iki 5 laipsnių, santykinė drėgmė – 90-95 procentai.

Labai svarbu uogas laikyti švariuose induose, atskirai nuo termiškai neapdorotų maisto produktų, prieš vartojant kruopščiai nuplauti tekančiu geriamuoju vandeniu, šaldytas uogas prieš vartojimą reikėtų pakaitinti bent 2 minutes 90 laipsnių temperatūroje.

Kiaušiniai yra vieni maistingiausių maisto produktų. Minkštai virtus organizmas įsisavina geriau nei žalius.

Perkant kiaušinius reikia atkreipti dėmesį į jų galiojimo datą (galiojimo terminas 28 dienos),

laikyti šį produktą ne aukštesnėje kaip 18 laipsnių temperatūroje, geriausia – šaldytuve. Žali kiaušiniai neturi liestis su kitu maistu.

Kiaušinio šviežumą galima patikrinti panardinus jį į šalto vandens stiklinę: švieži kiaušiniai lieka dugne, o seni iškyla į paviršių. Namuose iki maisto ruošimo kiaušinių nereikia plauti. Po virimo jie neturėtų būti panardinami į šaltą vandenį, nes tai sutrumpina virto kiaušinio galiojimo laiką – šaltame vandenyje panardintus kiaušinius reikėtų suvalgyti per dvi dienas.

Šviežios žuvis yra vertingiausias, išlaikiusios visas maistines savybes. Jos neapdorojamos, o tik atšaldomos ledu ir laikomos tirpstančio ledo temperatūroje. Šviežios žuvis neturi pašalinio kvapo, nebent jūros ir jodo, jų akys išsipūtusios, švrios, žiaunos nuo šviesiai iki tamsiai raudonos spalvos, oda blizganti ir stangri, žvynai tvirtai laikosi.

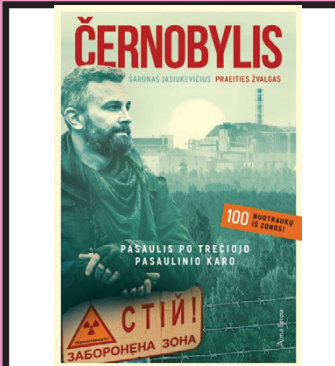
Sušaldytų žuvų produktai turi būti natūralios spalvos, kietos konsistencijos (stusenant girdimas skambus garsumas) ir blizgėti. Apdžiūvę krašteliai, išblukusi ar pageltusi spalva rodo, kad žuvis pasenusi. Pirkdami sušaldytus žuvų produktus atkreipkite dėmesį, ar šaldytuvo termometras rodo minus 18 laipsnių. Nepirkite produktų iš perpildytų šaldymo įrenginių, pilnų šerkšno ir sniego, pažeista pakuote ar glazūros sluoksniu.

Rupūs miltai, dar vadinami pilno ar viso grūdo, yra labai naudingas produktas dėl lengvai pasisavinamų angliavandenių ir maistinių skaidulų, vitaminų ir mineralinių medžiagų – šių medžiagų rupiuose miltuose yra žymiai daugiau nei baltuose miltuose. Per dieną bent pusę suvalgomų grūdinių produktų turėtų sudaryti pilno grūdo produktai. Prieš perkant grūdinius maisto produktus, perskaitykite ženklavimo informacijoje nurodytą sudėtį ir įsitikinkite, kad sudėtyje yra viso grūdo, pilno grūdo ar sveikų grūdų.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

Jausminga, kupina emocijų	... lešiai								R. Zemeckio filmas su T. Henksu
	Keturių būrių				5				
	Muzikos dėmė (ilūdna nuotaika)	Reljefo pakopa ... kondicionierius		Rusų filologijos specialistė Netenka regėjimo					
2									
	Netvirta, nepastovi								
					1				
	Netvarka, painiava, suirutė	Kurortas Turkijoje							
			Skleis platyn, plėš			Saldainių rinkinys		Plonas ledelis ant vandens	8
	Prekės svoris be įpakavimo Turkijos kodas	7	Senovinė Prancūzijos moneta	Pyks, nirs	Gaubs, siaus, sups kuo nors	Įžengė		Filmas su K. Hadsonu „... Helena“	
				Sena-miesčio gatvelė, ... akmenimis					
Nešant atgabens								Europos Sąjunga	
Sustatyta kareivių ar kovos mašinų eilė								Omano kodas	
Matematinis ženklas	Oro linijos „Wizz ...“			6	Baimintis				
						Varžos vienetas			3

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumposiomis SMS žinutėmis

8-605 99998

SMS žinutėje rašykite atsakymą ir vardą, pavardę.

Atsakymus siųskite iki vasario 20 d. 12 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščiui numeryje

Kryžiažodžio (Nr. 2) atsakymas: **RUNKELIS**

Vertikaliai: *Kvadratinis. Ragas. Ylos. Togas. Žas. Tynis. Vis. Gekonas. Ark. Sėsk. Notaras. Kala. Čivylis. Lasa. Šilas. Siūlas.*
 Horizontaliai: *Kryžiuočiai. Valas. Agos. Akyla. Das. Aralas. Ars. Gralis. Teksasas. Statyk. Onos. Knyginė. Asas. Ūsas. Skveras.*

Knyga „Paskutinis Hitlerio šauktinis“ laimėjo ALGIS SUŠINSKAS.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.), prieš tai susitarus tel. 8-605 99998.

NEMOKAMA „Miesto laikraštis“ (ISSN 1822-5667) leidžia UAB „Regionas“ (jmonės kodas 122210251, 92 proc. akcijų priklauso UAB koncernui „Alga“). 2021 metais laikraštis leidžiamas du kartus per mėnesį. Redakcijos adresas Kauno g. 15 (6 kab., II a.), LT-68178 Marijampolė, tel. 8-605 99998, el.p. miesto@miesto.lt. Vyriausiasis redaktorius Vytautas Žemaitis, el.p. zemaitis@miesto.lt, reklamos vadovė Inesa Kazlauskienė, tel. 8-605 99998, el.p. reklama@miesto.lt, vyriausioji dizainerė Kristina Budrienė. Šio numerio tiražas 7 020 egz. Spausdina spaustuovė Ignatose (Balstogė, Lenkija). Užsakomųjų straipsnių pavadinimai – pasvirusiu šriftu. Už reklamos ir užsakomųjų straipsnių turinį atsako užsakovas.

Kitas numeris išeis vasario 24 d.

Naikinimas = žalioji politika

Nuotraukos V. Žemaičio ir www.marijampole.lt, montažas Kristinos BUDRIENĖS

Vytautas ŽEMAITIS. „...Kiekvienas žinome, kad reikia saugoti ir mylėti vietą, kurioje gyvename, ir tą galima parodyti ne tik žodžiais, bet ir realiais darbais. Marijampolės savivaldybė taip pat planuoja vis daugiau dėmesio skirti žaliajam kursui, todėl buvo suformuota „Žaliosios politikos formavimo ir įgyvendinimo darbo grupė“ („žalioji grupė“ - red. pastaba)...“ Tai ištrauka iš teksto „Marijampolė turi ambicijų tapti žaliuoju miestu...“, kuris praėjusių metų lapkričio 5 d. pasirodė savivaldybės svetainėje www.marijampole.lt.

Nuotraukoje matote „žaliojo“ miesto vyriausiąjį urėdą (pirmas iš kairės), greta - „žaliosios grupės“ pirmininkas, o priešais - urėdo asmeninio pasitikėjimo visa ko tvirtintojas. Kiti, kurių veidų nematyti,

yra „žalioji grupė“. Jos pirmame posėdyje užkandai, suprantama, patiekta žalumos. Užkandžiaujančiųjų fone - Parko g.1 D sklypas (apie jį „Miesto laikraštyje plačiai rašyta I.27), kuriame praėjusią savaitę iškirta: devyni uosiai, dvi liepos ir trys klevai. Visi medžiai sveiki, galėjo augti ir teikti džiaugsmą. Eglė irgi, bet ji, Vyriausybės nutarimu, pagal augimo vietą nepriskiriama saugotiniams medžiams.

Fonas, suprantama, iliustruoja prie užkandos aptariamas priemones, „kurias sėkmingai įgyvendinus, galima tikėtis, kad Marijampolė galės išsididžiai vadintis „žaliuoju miestu“.

Vaizdelis beveik kaip Leonardo da Vinči freskoje „Paskutinė vakarienė“. Atpirkėją simbolizuoja šviežiai nukirsto medžio kel-

mas, tetrūksta kelių apaštalų. Gal jie kažkur toliau pasislėpę - medžių juk nebeliko - dalinasi Judo sidabrinčius.

Jų, beje, nedaug, nes aplinkos ministro įsakymas, kuriuo apskaičiuota ir atlyginta želdinių atkuriamoji vertė (paprastai tariant, medžių sunaikinimo kaina), įsigaliojęs dar tolumoje lito eroje. Vargu ar gautų pinigų dabar pakaktų pastatyti bent kelis kvadratinis metrus čia iškiliančių dviejų daugiabučių namų. Jiems ir trukdė medžiai viename vaizdingiausių Marijampolės kampelių.

Negaliu nepadėkoti Lauritai Juodevičienei, savivaldybės administracijos Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vyriausiajai specialistei. Ji nuodugniai atsakė į visus klausimus, susijusius su Parko g. 1D

sklypo žalumos išnaikinimu. Priminsiu, kad tokios medžių ir krūmų „žudynės“ tapo įmanomos visa ko tvirtintojui palaiminus detalų planą teritorijos, kurioje yra šis sklypas.

Vyriausioji specialistė išaiškino, kad viskas, kas čia padaryta ir bus daroma, yra ne tik teisėta, bet ir vieša: atitinkami įstatymai, įsakymai ir net informacija apie laikotarpį, per kurį leista sunaikinti žaląją prieigą prie Pašėsupio parko.

Deja, niekur nenurodyta tiksli data medžių ir krūmų egzekucijos, nepaviešintas kvietimas ją stebėti.

O gaila, juk gerais laikais kertant galvas ar kariant nusikaltėlius, o juo labiau - niekuo dėtus žmones, miestų aikštės sutraukdavo minias.

UAB „Idea Prima“. Žiemai persiritus į antrą pusę daugelis pradeda žvalgytis, kokius darbus galima nudirbti sode. Aktyviausi darbai čia turėtų prasidėti pačioje žiemos pabaigoje.

„Viena dažniausių klaidų - manymas, kad žiema yra tinkamas metas genėti ar formuoti medžius. Iš tiesų, jei nėra būtinybės, **žiemą geriau medžių neliesti**, leisti jiems „miegoti“, nes medžiai išala ir nesigydo žaizdų. Geriausia palaukti bent vasario pabaigos, jei nėra didelių šalčių, ar net kovo pradžios, kai medžiai jau ima busti, turi daugiau energijos“, - sako arboristas Artūras Žilinskas.

Jo teigimu, jei vis tiek nekantraujama pradėti genėjimo darbus, prieš tai būtina įvertinti oro temperatūrą. Esant iki -5 laipsnių šaltukui medžius genėti galima, tačiau jei šalčiai didesni, ypač virš -10, geriau palaukti, kol jie baigsis.

„Žiemą galima pjauti ligotus, senus medžius. Taip pat nekreipiant dėmesio į oro temperatūrą būtina kuo skubiau nupjauti ir sutvarkyti sniego, ledo ar vėjo aplaužytas šakas. Lūžio metu jos netaisyklingai išplyšta ir ilgiau jų nesutvarkius medis gali dar labiau išlūžti, pradėti netaisyklingai gydyti žaizdas, kurias vėliau gali tekti „atverti“ medį genint papildomai“, - aiškina medžių priežiūros specialistas.

Jis pataria tvarkomas išlūžusias šakas nupjauti kuo mažiau, tik tiek, kiek reikia - jei nulūžo pusė šakos, nereikia jos nupjauti iki pat kamieno. Jei ant likusios šakos dalies matyti šakelių, galima ją palikti, nes šaka prileis naujų ūglių ir atžels. Lapuočiai paprastai atželia net pašalinus beveik visas šakas, o štai spygliuočiams tai negalioja, tad eglė ar pušį su labai smarkiai išlaužytomis šakomis gali tekti nupjauti.

Žiemos darbai sode

Pasak A. Žilinsko, anksčiau apgenėjus medį būdavo įprasta pjūvio vietas tepti sodo tepalu, tačiau pastaruoju metu rekomenduojama to nedaryti. „Medis gali užsigydyti pats. Jei vis tiek norisi pjūvio vietą patepti, ją reikėtų dengti labai plonu tepalo sluoksniu. Storas neleidžia žaizdai gyti, ji gali pradėti susti, tapti terpe veistis grybams ir bakterijoms. Galima rinktis ir purškiamas priemones - jų perkelius tiesiog nubėgs“, - komentuoja jis.

Taip pat būtinu nebelaikomas vaismedžių kamienų balinimas - buvo manoma, kad taip kamienai

geriau apsaugomi nuo pavasarinės saulės spindulių. Norint vis tiek balinti, pakanka padengti vos apie 30 cm kamieno aukščio.

Antra žiemos pusė yra tinkamas metas „žadinti“ sodo techniką ir ruošti ją naujam darbų sezonui.

„Bet kokia sodo technika žiemą turi būti laikoma sausoje, vėdinamoje, šiltesnėje nei nulio laipsnių patalpoje. Kalbant apie benzininius įrankius, tokius kaip grandininiai pjūklai, vejapjovės, žoliapjovės, patartina artėjant žiemai iš jų išpilti likusius degalus. Vejos pjovimo technika turėtų būti saugoma išplauta, išvalyta pjovimo mechanizmais, be žolės likučių ir kitokių nešvarumų“, - kalba „Husqvarna“ sodo technikos ekspertas Simas Bairašauskas.

Besirūpinantiems vejos grožiu, jis pataria be reikalo nevaikščioti per apsnigtą veją, ypač stengtis neišvaikščioti takelių. Nuolat

mindžiojamose vietose sniegas susiplūkia į kietą, kone ledo dangą, po kuria esančiai vejai sunku kvėpuoti. Be to, tokiu atveju po danga kaupiasi daugiau drėgmės, tad veja pavasariop gali išsusti, įsimesti pelėsis. Jei vis dėlto sklype tokie takeliai susiformavo, reikia juos atsargiai, nepažeidžiant vejos, suskaldytu kastuvu ar kitu aštriu daiktu, kad pašildžius saulei sniegas greičiau ištirptų.

Vasarį vertėtų pagalvoti ir apie jautrių dekoratyvinių krūmų, medelių bei kitų augalų apsaugą nuo pavasarinės saulės. Tam tinka eglų šakos, storesnis audeklas, specialios dangos augalams. Saulės spinduliai pavasario pradžioje tampa kaitresni, o žemė vis dar būna išalusi, tad per anksti saulės pabudintus augalus gali nudžiūti, nes nesugebės iš sušalusios dirvos gauti reikiamo kiekio drėgmės.